

เกาะติด

4PW

ฉบับที่ ๑๕
ปี ๒๕๖๐

ถอดบทเรียน ๑ ปี การขับเคลื่อนมติ ‘เด็กกับสื่อ’ ส่งไม้ต่อสู่ทุกภาคคุ้มครองเด็กเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าทุกวันนี้ อิทธิพลของ “สื่อ” มีผลต่อการกำหนดค่านิยมหลักและพฤติกรรมของ “เด็ก” อย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นความชื่นชอบ การลอกเลียนแบบ หรือแม้แต่ลักษณะนิสัย และผลพวงต่อสภาพจิตใจ นั่นจึงเป็นที่มาของความร่วมไม้ร่วมมือของ คณะทำงานขับเคลื่อนมติเด็กกับสื่อ ซึ่งมีหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบกลไกปกป้องและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ได้รับความปลอดภัยจากการใช้สื่อ

ที่ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนมติเด็กกับสื่อ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ซึ่งมี ดร.ธีรรัตน์ พันทวีวงศ์ชนะเอนก เป็นประธาน นับเป็นการประชุมครั้งสุดท้ายก่อนที่คณะทำงานฯ จะหมดวาระลง โดยที่ประชุมได้ร่วมกันถอดบทเรียนสรุปผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา พบรูปธรรมการขับเคลื่อนที่หลากหลาย ทั้งการพัฒนากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งได้ทำการศึกษากฎหมายต่างๆ ในประเทศและต่างประเทศเพื่อประกอบการยกร่างกฎหมายต่อไป รวมถึงการจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังภัยออนไลน์และกำหนดมาตรการการเฝ้าระวัง

มากไปกว่านั้นคือ การทำงานเชิงรุก ซึ่งคณะทำงานฯ ได้นำเสนอให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก (สคบ.) กำหนดให้ผลิตภัณฑ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสินค้าควบคุมฉลาก โดยให้ระบุข้อแนะนำการใช้ เช่น เด็กอายุต่ำกว่า

๒ ปี ควรหลีกเลี่ยงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิด เด็กอายุระหว่าง ๒-๕ ปี ไม่ควรใช้เกินวันละ ๑ ชั่วโมง และให้ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กระหว่างรับสื่อ รวมทั้งไม่ควรเปิดสื่อในระหว่างรับประทานอาหารและก่อนนอน

ขณะเดียวกัน ตลอดระยะเวลา ๑ ปีที่ผ่านมา คณะทำงานฯ ยังได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาระบบอินเตอร์เน็ตที่ปลอดภัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๓ ปี รวมถึงขับเคลื่อนประเด็นร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน องค์กรยูนิเซฟ ประจำประเทศไทย รวมทั้งผู้ประกอบการค่ายมือถือยักษ์ใหญ่ทั้ง ๓ แห่ง

ดร.ธีรารัตน์ กล่าวว่า การประชุมครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่แต่ละหน่วยงานจะกลับไปปฏิบัติภารกิจของตัวเอง จึงจำเป็นต้องช่วยกันจัดทำแผน วางหลักการ หรือหาแนวทางการขับเคลื่อนประเด็นเด็กกับสื่อร่วมกันต่อไป โดยที่ประชุมเห็นตรงกันว่า แม้คณะทำงานฯ จะหมดวาระไปแล้ว แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือเครือข่ายการทำงานจากทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคีเครือข่ายต่างๆ ซึ่งหากแต่ละหน่วยงานมีประเด็นหรือมีกิจกรรม รวมทั้งต้องการแสวงหาความร่วมมือใดๆ ก็ยังสามารถประสานการทำงานกันต่อไปได้

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรี ยังได้ให้ความเห็นชอบต่อ ยุทธศาสตร์ส่งเสริม

และปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ.2560-2564 แล้ว โดยมีข้อเสนอให้จัดตั้งศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กในการใช้สื่อออนไลน์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางควบคุมยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานในพื้นที่ โดยมีกลไกคณะกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนงานต่อไป

สช. เผยแพร่แนวปฏิบัติข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลเชิงรุก ใช้ Facebook นำทัพทุกสังคมออนไลน์

เรียกว่ารุดหน้าไปอีกขั้น สำหรับ แนวทางปฏิบัติในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ปฏิบัติงานด้านสุขภาพ ซึ่งได้ผลิตสื่อรูปแบบใหม่ที่เข้าใจง่ายได้ทั้งทางออนไลน์และเอกสารเผยแพร่แล้ว

ล่าสุด ที่ประชุม คณะกรรมการที่ปรึกษาการส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ได้ต้อยอดการดำเนินงานด้วยการร่วมกันระดมความเห็นเกี่ยวกับช่องทางเผยแพร่แนวปฏิบัติ เพื่อให้กระจายออกสู่วงกว้างมากที่สุด

ประเด็นสำคัญที่มีการหยิบยกมาพูดคุย มุ่งไปที่ “แนวปฏิบัติในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์” สำหรับบุคลากรในแวดวงสาธารณสุข ที่ต้องมีการวางระยะห่างกับผู้ป่วย รวมทั้งหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยช่องทางการสื่อสารแนวปฏิบัติ จะใช้เฟซบุ๊กของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เป็นหลัก ซึ่งได้รับการตอบรับค่อนข้างดีหลังการเปิดตัวชิ้นงานสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในอินโฟกราฟิก แอนิเมชัน มีอตโต้แนวปฏิบัติในรูปแบบ Do & Don't และแผ่นพับแนวทางปฏิบัติในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ปฏิบัติงานด้านสุขภาพ ที่ดีพิมพ์แล้วเสร็จ และแจกไปยังสถานพยาบาลทั่วประเทศแล้ว

โดยแผนงานในระยะต่อไป ที่ประชุมฯ ระดมความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น และเห็นพ้องว่าจะต้องมีหน่วยที่รับผิดชอบให้คำปรึกษากรณีที่ประชาชนหรือผู้ประกอบการวิชาชีพมีข้อสงสัย

อย่างไรก็ตาม แม้ผลการเข้าถึงสื่อแนวทางปฏิบัติฯ จะเริ่มแพร่หลาย แต่ที่ประชุมเล็งเห็นว่า จำนวนคนที่เข้าชมและเข้าถึงข้อมูลยังคงน้อยอยู่ นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์ ประธานที่ประชุม ได้ฝากการบ้านให้คณะทำงานร่วมกันคิดหาทางเผยแพร่ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเข้าถึงประชาชน ที่ต้องสร้างความรู้อย่างครอบคลุม ไม่ใช่เพียงแค่ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านพยาบาลเท่านั้น

ในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อ (ร่าง) แนวปฏิบัติฯ ตามมาตรา ๗ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฯ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการควบคู่กันไปในั้น หลังการเปิดรับฟังความคิดเห็นไปแล้ว เมื่อช่วงเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา แม้จะไม่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับ (ร่าง) แนวปฏิบัติฯ มากนัก แต่ก็ยังมีคำถามในด้านเวชระเบียนซึ่งเกี่ยวพันโดยตรงกับผู้ป่วยและผู้ให้บริการในสถานพยาบาล โดยประธานที่ประชุมเน้นย้ำว่า การรับฟังความเห็นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมวิเคราะห์กันอีกครั้งแล้ว คณะทำงานยังสามารถเก็บข้อมูลไปปรับปรุง เพื่อลดข้อโต้แย้งให้ได้มากที่สุดด้วย จึงมอบหมายให้คณะทำงานพิจารณาหาช่องทางการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งอาจต้องใช้เวลา ๑-๒ สัปดาห์เพื่อกำหนดงานครั้งต่อไป

